

„Erkių platinamos ligos“

Erkės – nereiklūs ir neįnoringi gyviai, joms pakanka vos kartą metuose pasimaitinti šiltakraujo gyvūno ar žmogaus krauju. Didžiąją savo gyvenimo dalį jos pratūno po miško paklote. Vienintelis erkių priešas yra sausra. Tuomet jos arba žūsta, arba traukiasi ten, kur pakanka drėgmės. Joms gyvybiškai svarbu po žiemos pasimaitinti, todėl vos tik viršutinis dirvos sluoksnis iššyla, erkės iškart suaktyvėja.

Pagrindinės erkių platinamos ligos yra erkinis encefalitas bei Laimo liga. Pati sunkiausia erkių platinama liga yra erkinis encefalitas, kuriuo dažniausiai užsikrečiama įsisiurbus infekuotai erkei, rečiau per nepasterizuotą pieną bei jo produktus. Susergama po 2-33 d., vidutiniškai po 7-14 d. Specifinio erkinio encefalito gydymo nėra, tačiau yra vakcina apsauganti nuo šio susirgimo. Šiuo metu vakcinos skiriamos tiek suaugusiųjų asmenų, tiek vaikų skiepijimui. Imunitetui įgyti taikomos 3 vakcinų dozės. Pagal gamintojo rekomendacijas gali būti taikomos įprastinė arba pagreitinta vakcinacijos schema. Vėliau kas 3-5 metus imunitetui palaikyti atliekama revakcinacija (1 dozė).

Laimo liga užsikrečiama įsisiurbus infekuotai erkei. Susergama po 3-32 d., vidutiniškai po 7-10 d. Ši liga gydoma antibiotikais, tačiau skiepų nuo jos nėra. **Pirmajai ligos stadijai** būdingi bendri infekcijos požymiai ir migruojanti eritema (Erythema migrans), atsirandanti erkės įkandimo vietoje, dažniausiai praėjus 1-4 savaitėms po įsisiurbimo, nors kartais eritema gali išsivystyti ir anksčiau arba tik po 2 mėnesių. Bėrimas yra didesnis nei 5 cm ir plečiasi.

Antroji ligos stadija – tai neurologinių ir kardialinių sutrikimų stadija, pasireiškianti praėjus kelioms savaitėms ar mėnesiams po eritemos atsiradimo. Šios stadijos metu gali išsivystyti antrinių odos pažeidimo simptomų, tačiau dažniausi neurologinio pobūdžio sutrikimai: neuritas, kaklo, krūtinės ar juosmens-kryžmens srities radikuloneuritas, mononeuritai, encefalito ar meningito požymiai.

Trečiosios stadijos metu vystosi progresyvi audinių destrukcija: atrofines lėtines akrodermatitas, lėtines radikulomielitas, encefalomielitas, gali pasireikšti lėtinis skausmo sindromas, raumenų silpnumas, ataksija, atminties susilpnėjimas, pažeidžiami kelių, pečių, alkūnių, net ir smulkūs sąnariai. Sąnarių patologija, sergant Laimo liga primena reumatoidinį artritą.

Kaip apsisaugoti nuo erkių platinamų ligų

1. Nuolat tvarkyti ir prižiūrėti aplinką–viena ekologiškiausių ir svarbiausių erkių gausą mažinančių priemonių. Erkėms patinka gyventi ten, kur nenupjauta žolė, nesugrębti lapai, auga brūzgynai. Todėl labai svarbu valyti ir prižiūrėti parkų, sodų bei gyvenamųjų namų teritorijas (dažnai šienauti, naikinti menkaverčius krūmynus).

2. Važiuojant išskylauti į gamtą patariama rengtis šviesesniais, ilgomis rankovėmis su priglundusiais rankogaliais drabužiais, ilgomis kelnėmis, apsiauti batus ilgais aulais, užsidėti kepuraitę ar užsirišti skarelę. Poilsui reikėtų pasirinkti atvirą saulėtą aikštelę, sėdėti ar gulėti pasitiesus kilimėlį. Galima naudoti ir erkes atbaidančias priemones (repelentus).

3. Grįžus į namus, atidžiai apžiūrėti kūną (ypač erkės mėgsta įsisiurbti į paausius, pakinklius, pažastis, sprandą), išsukuoti plaukus, nuprausti po dušu. Vilkėtus drabužius pakabinti negyvenamoje patalpoje arba saulėtoje vietoje (sausame ore erkės gyvena labai trumpai).

Svarbu nepamiršti, kad erkės gali įsiurbti ne tik miške, bet ir parke, sode, ganyklose. Labai svarbu erkę kuo greičiau pašalinti, įkandimo vietą dezinfekuoti, vėliau stebėti savo sveikatą. Pastebėjus raudoną dėmę odoje ar pasireiškus į gripą panašiams požymiams, kuo skubiau kreiptis į savo šeimos gydytoją.